

Вікторія СТЕРНІЧУК

слухачка магістерської програми

Науковий керівник:

д.е.н., професор

Чорна Н.П.

Західноукраїнський національний університет

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНИХ СИСТЕМ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ: ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ВІДМІННОСТІ

Протягом тривалого часу невід'ємною складовою господарської діяльності людства є бухгалтерський облік. Його раціональна організація є прямою умовою ефективного управління діяльністю підприємства. Облік дає відповіді на важливі для бізнесу питання та допомагає приймати правильні рішення.

Сучасна система бухгалтерського обліку в Україні ґрунтується на МСБО (Міжнародні Стандарти Бухгалтерського Обліку), які формулюють загальні правила оцінки та подання інформації у фінансових звітах. Регулюється вона вітчизняним чинним законодавством і нормативними актами П(С)БО, а також Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 р. № 291[4], він є законодавчим актом, яким визначені правові засади регулювання, організації і ведення бухгалтерського обліку в Україні, орієнтовані на МСБО.

Хоча вітчизняна система фінансового обліку і наближена до МСБО, проте все ще існують невідповідності. Це пов'язано, насамперед, з історичною передумовою розвитку обліку, та й економіки в цілому.

Аналіз зарубіжного досвіду ведення обліку корисний, як для поліпшення національної системи обліку, так і для недопущення помилок, які мали місце в історії інших держав.

Специфіка обліку в США полягає у тому, що там відсутнє жорстке регулювання і підприємства можуть вільно обирати спосіб ведення облікових реєстрів. Найчастіше використовують журнальну систему. Вчені У. Шнайдер та А. Бітзі стверджують, що у Національних стандартах бухгалтерського обліку США дається тільки базова структура Плану рахунків. Деталі можуть бути розроблені кожним підприємством відповідно до принципів релевантності, порівнянності, зрозумілості, достовірних і об'єктивних уявлень. [1] Також, в їхній науковій літературі менше уваги приділяється шифрам рахунків. Там кожне підприємство може самостійно встановити потрібний шифр і набір рахунків.

У США звітність є закономірним результатом процесу обліку, нерозривно пов'язана з процесом фінансового обліку, але регламентується подання звітності тільки для обмеженого переліку організацій, насамперед, акції яких котируються на фондовій біржі, і підприємствами регульованих галузей економіки. Для інших компаній ведення фінансового обліку та надання звітності – суто добровільний процес, а форми звітності можуть визначатися фірмою[2].

У Франції децю інша ситуація. У французькій і українській обліковій системі фінансовий і управлінський облік існують як окремі один від одного поняття. Як у Франції так і в Україні облік регламентується державою, хоча у французькій системі - це абсолютне керування державою облікових процесів[3]. Але французькі фірми не надто активні у своїй діяльності за кордоном через створенні державою сприятливі умови. В Україні, на жаль, така тенденція відсутня.

Провівши порівняльну характеристику, звертаємо увагу, що французька система за невиконання певних законодавчих вимог не передбачає штрафних санкцій. В той час за Законом України порушення норм ведення бухгалтерської звітності веде за собою відповідальність. До того ж, постійні зміни законодавчої бази призводять до того, що бухгалтер безперервно повинен їх вивчати, бо інакше зробить помилку і платитиме штраф. Це означає, що в Україні дуже важко вести стратегічний облік як на рівні держави, так і на рівні підприємства. Таким чином, фінансовий результат підприємства може бути непередбаченим або навіть призводити до додаткових сум витрат чи збитків.

Обрані для аналізу країни протилежні за своїм підходом до регулювання обліку з боку держави. Вважаємо, що суб'єктам господарської діяльності в Україні потрібно дати більшу свободу вибору способу ведення облікових реєстрів, самостійно обирати шифр рахунків. Проте успішність впроваджен

позитивного зарубіжного досвіду значно залежить від загального економічного стану держави. Нажаль, постійні зміни в законодавстві та нестабільність в державі змушують бухгалтерів постійно слідкувати за оновленнями, що стає перешкодою у складенні стратегічного плану для підприємства.

Аналізуючи вище викладене, можна зробити наступні висновки: динамічні зміни в світовому інституціональному середовищі обумовлюють потребу у комплексній переорієнтації традиційної системи бухгалтерського обліку, із врахуванням позитивних зарубіжних підходів. Саме таке інформаційне наповнення стане рушійним чинником зростання конкурентних переваг нашої держави на європейській арені.

Список використаних джерел

1. Schneider U., Bitzi A., Comparing Russian Accounting Standards with US. GAAP, Russiabriefing VI, NII, Asiabriefing Ltd., 2010. P. 3–10.

2. Гуменна-Дерій М.В. Оцінка стану і перспективи впровадження досвіду зарубіжних країн у вітчизняну систему обліку. Причорноморські Економічні Студії. 2016. Випуск 5. С. 168-172.

3. Єфіменко В. І., Лук'яненко Л. І., Небильцова О. В., Максименко А. В. Облік у зарубіжних країнах: підручник. Київ: КНЕУ, 2013. 311 с.

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-VI. (Редакція станом на 14.11.2020) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>